

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Tezat e masterit për diskutim publik të miratuara nga Dega e Artit Muzikorë: Drejtimi Edukimi Muzikorë

Me datë: 16.06.2023

Temat mund të shikohen në zyrën nr. 104, prej datës 16/06/2023 deri 23/06/2023.

Per kandidatet në vijim:

Nr.	Kandidati	Titulli i temës	Komisioni
1.	Dashnor Kerleshi	Metodologjia e mesimdhënie në lënden e teoris muzikore dhe harmonis	1.Prof.Zana B.Badivuku-kryetar 2.Prof.Besa Luzha -mentor 3.Prof.Rreze Kryeziu-anetar
2.	Fidan Strumcaku	Sol fezh: Veshi Muzikorë	1.Prof.Zana B.Badivuku-kryetar 2.Prof.Besa Luzha -mentor 3.Prof.Rreze Kryeziu-anetar
3.	Leutrim Sadiku	Rendesia e këndimitë koreal	1.Prof.Zana B.Badivuku-kryetar 2.Prof.Besa Luzha -mentor 3.Prof.Rreze Kryeziu-anetar
4.	Violeta Kryeziu Popova	Interpretimi në piano tek femijetë me aftësi të veçantë	1.Prof.Zana B.Badivuku-kryetar 2.Prof.Besa Luzha -mentor 3.Prof.Rreze Kryeziu-anetar

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

DASHNOR KERLESHI

Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Metodologjia e mësimdhënies në lëndën e teorisë muzikore dhe të harmonisë

Abstrakt i zgjeruar

Kapitulli i parë paraqet problematikën e lëndës së teorisë muzikore dhe harmonisë e cila fillon nga didaktika e librave të teorisë së muzikës, mungesën e lidhjes midis subjekteve. Në Kosovë që nga fillimi i mësimi muzikor sidomos në lëndën e teorisë muzikore dhe harmonisë kemi pasur probleme rreth përcaktimit definitiv të aplikimit të metodave . Metodot e mësimi me qëllim që të ketë efikasitet sa më të madh në përvetësimin e shumë elementeve që përmban në vete kjo fushë. Për këtë arsye kam zgjedhur temën e hulumtimit : metodologjia e mësimdhënies në lëndën e teorisë muzikore dhe harmonisë, që të gjejmë metodën më të thjeshtë dhe metodën më efektive. Mësimdhënësit nuk shpjegojnë arsyet që fshihen pas gjërave dhe përdorin gjuhën me lule në shpjegim. Në këtë kapitull janë paraqitur qëllimet dhe objektivat e lëndës së harmonisë, edhe disiplinat e lëndës që fillon nga tingulli muzikor, emrat e tingujve, sistemi tingëllor e deri tek akordet e alteruara të tipit kromatik.

Kapitulli i dytë - Qëllimi i studimit dhe pyetjet e hulumtimit, gjatë përcaktimit për një metodë është e rëndësishme të zgjidhet metoda që reflekton më së miri qëllimet e studimit. Qëllimi i këtij studimi cilësor është të promovojë një qasje kreative dhe efektive të mësimdhënies dhe mësimnxënies në lëndën e Harmonisë në shkollat e mesme të lartë të muzikës në Kosovë. Poashtu janë pyetjet që ky hulumtim do të tentoj që të gjejë përgjigje.

Kapitulli i tretë – Metodologjia e hulumtimit, në këtë kapitull do të kalojmë nëpër procesin e studimit dhe do të shohim qasjet e ndryshmeve metodologjike që kemi zgjedhur, cili është instrumenti matës kërkimor që e do e përdori, metodat dhe teknikat e hulumtimit, metodat përshkruese, mbledhja e të dhënave. Në këtë kapitull do të analizojë dhe përshkruaj metodat e mësimdhënësve të ciklit të mesëm të lartë profesional të muzikës, gjithësej janë 7 shkolla profesionale të muzikës në tërë Kosovën.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Kapitulli i katër – Rezultatet e hulumtimit, është bërë një pyetësor i cili është përdorur si instrument për rezultatet e hulumtimit të metodologjisë së mësimdhënies në lëndën e harmonisë i cili është ndarë në:

Seksionin A : Profili i mësimdhënësit.

Seksionin B : Aspektet e mësimdhënies së lëndës së harmonisë.

Seksionin C : Kurrikula në lëndën e harmonisë.

Gjithësej janë 43 pyetje hulumtuese të cilat kanë nxjerrë rezultatet e hulumtimit të këtij punimi në metoden statistikore dhe metoden përshkruese.

Kapitulli V – Përmbledhja / Përfundimi

Për të korrigjuar problemet e zakonshme në mësimin e lëndës së teoris së muzikës dhe harmonisë duke filluar nga më e thjeshta e deri te ato më komplekse dhe gjithmonë duke u përpjekur të krijoj lidhje me muzikën në praktik dhe të gjejmë metodën për praktik më të thjeshtë që nxënësit të kuptojnë dhe të kenë më shumë sukses në mësimnxënien e kësaj lënde kryesore muzikore.

Gjatë këtij hulumtimi që kam bërë në shkollat e mesme të muzikës në Kosovë për lëndën e teoris muzikore dhe lëndën e harmonisë si pjesëmarrës të këtij hulumtimi kanë qenë 7 shkolla , 7 mësimdhënës. Metoda e hulumtimit ka qenë gjysmë e strukturuar me pyetësor dhe intervistimin fizik me çdo profesor të lëndës së Harmonisë. Rezultatet apo përqindjet e këtij hulumtimi është bërë me Google forms dhe pyetjet e intervistimit janë transkriptuar ashtu si kanë shkruar mësimdhënësit. Gjatë këtij hulumtimi si problematikë e kemi parë mungesën e didaktikës për teorinë muzikore e cila është shumë e ngjashme me atë të shekullit të kaluar e disa prej ktyre shkollave mësojnë teorinë e muzikës vetëm prej disa skriptave. Ndërlidhja e pjesës teorike me praktikën përdoret gjithmonë në disa shkolla , por në disa është shumë problem të ndërlidhin pjesë praktike sepse gjatë këtij hulumtimi hasëm edhe në disa problematika të tjera të cilat nuk janë paraparë më herët që në disa prej shkollave nuk kanë instrumentin e pianos në klasen e harmonisë që 7 vite, që parashihet si problem në mbajtjen e procesit të mësimin efektiv.

Metoda më e thjeshtë e cila praktikohet në të gjitha shkollat është detyrat e pazgjedhura sopran ose bass, të cilat i zgjedhin bashkë me nxënësit në klasë.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Metoda më efikase për realizim të mësimet në lënden e harmonisë është prezantimi i shembujve dhe lidhja harmonike me projektor, degjim muzikor dhe interpretimi i detyrave në instrumentin e pianos nga vetë nxënësi.

Sipas këtij hulumtimi vështirësit me të cilat përballën nxënësit në realizimin e të nxënit është literatura shumë e ngarkuar, që sipas mësimdhënësve përmbajtja nga disiplina e harmonisë të përfshihet në kurrikulen lëndore deri tek nonakordi dominant ose alteracionet diatonike. Po ashtu mësimdhënësit kërkojnë nga profesorët universitar që provimi pranues në fakultet të reduktohet, sepse ka kërkesa të mëdha, derisa në fillim të ligjeratave kthehen përsëri nga fillimi.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Dashnor Kerleshi

Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Topic: Teaching methodology in the subject of music theory and harmony

Extended abstract

The first chapter presents the problem of the subject of music theory and harmony, which starts from the didactics of music theory books, the lack of connection between the subjects. In Kosovo, since the beginning of music education, especially in the subject of music theory and harmony, we have had problems regarding the definitive definition of the application of methods. Learning methods in order to have the greatest efficiency in acquiring the many elements that this field contains. For this reason, I have chosen the research topic: teaching methodology in the subject of music theory and harmony, to find the simplest method and the most efficient method. Teachers do not explain the reasons behind things and use flowery language in explanation. In this chapter, the goals and objectives of the subject of harmony are presented, as well as the disciplines of the subject starting from the musical sound, the names of the sounds, the sound system up to the altered chords of the chromatic type.

The second chapter - the research study and analysis questions, are defined for a method that best reflects the aims of the study. the study of the study is to promote a creative and efficient approach to teaching and learning in the subjects of Harmony in high secondary schools of music in Kosovo. These are also the questions that this investigation seeks to answer.

Chapter Three – Study Methodology, in the chapter we will go through the study processes and find out the methods we have chosen, what is the research measurement instrument that will be used, research methods and techniques, research methods,

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

collection of data. In this chapter, it will analyze and describe the methods of the teachers of the upper secondary professional cycle of music, in total there are 7 professional music schools in all of Kosovo.

Chapter four - The results of the research, a questionnaire was made which was used as an instrument for the research results of the teaching methodology in the subject of harmony, which was divided into:

Section A: Profile of the teacher.

Section B: Aspects of teaching the subject of harmony.

Section C: Curriculum in the subject of harmony.

There are a total of 43 research questions that have drawn the results of the research of this paper in the statistical method and the descriptive method.

Chapter V – Summary / Conclusion

To correct common problems in teaching the subject of music theory and harmony starting from the simplest to the most complex and always trying to make connections with music in practice and find the method for the simplest practice that students to understand and be more successful in learning this key music subject. During this research that we did in secondary music schools in Kosovo for the subject of music theory and the subject of harmony, 7 schools and 7 teachers participated in this research. The research method was semi-structured with a questionnaire and a physical interview with each professor of the Harmony course. The results or percentages of this research were done with Google forms and the interview questions were transcribed as the teachers wrote. During this research, as a problem, we have seen the lack of didactics for music theory, which is very similar to that of the last century, and some of these schools teach music theory only from a few scripts. The connection of the theoretical part with the practice is always used in some schools, but in some it is very difficult to connect the practical part because during this research we also encountered some other problems which were not foreseen earlier that in some of the schools they do not have the piano instrument in the harmony class since 7 years, which is foreseen as a problem in keeping the learning process effective.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

The most common method that is practiced in all schools is the unselected soprano or bass assignments, which are chosen together with the students in the class.

The most efficient method for learning harmonic injuries is the mentioned statement and the harmonic connection with a projector, listening to music and performing tasks on the piano instrument by the students themselves.

According to these studies, the difficulties faced by the students in the realization of learning is the very busy literature, which according to the teachers for maintaining the discipline of harmony should be included in the subject curriculum up to the dominant nonachord or diatonic alterations. Likewise, teachers from university professors whose entrance exam to the faculty is reduced, because there are great demands, until the beginning of the lecture again from the beginning.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Fidan Strumcaku

Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Solfezhi dhe veshi muzikor

Abstrakt i Zgjerruar

Ky punim diplome i referohet mësimdhënësve të lëndës solfezh në shkollat e mesme të ulët dhe të mesme të lartë në të gjitha shkollat muzikore në Kosovë.

Në kapitullin e parë të temës mund të gjeni historikun mbi lëndën e solfezhit. Në të janë të përmendur kontributi i muziktarëve Kosovarë në zhvillimin e lëndës së solfezhit siq janë: Lorenc Antoni studiues i folklorit tonë muzikorë, melograf dhe etnomuzikolog, Sevime Gjinali pedagoge e parë e solfezhit në Fakultetin e Arteve ndihmon dhe përgatit gjenerata të shumta të muziktarëve në Kosovë, Seniha Spahiu metodiste e mësimdhënies.

Në këtë kapitull flitet edhe për shkollat ndërkombtare të cilat kontribuan shumë në lëndën e solfezhit të cilët e kanë zhvilluar edhe më shumë mësimin praktik e me këtë rast edhe kanë formuar shkollat e tyre - (gjermane, romane, ruse).

Gjithashtu janë të përmendura dhe 14 qëllimet kurrikulare, gjithashtu dhe si pjesë e pa ndashme dhe kryesore e lëndës së solfezhit është dhe teoria muzikore. Në këtë kapitull janë të përmendura dhe komponentet kryesore të lëndës së solfezhit siq janë:

1. Intonimi
2. Diktimi
3. Metodatat intervalike
4. Ritmi
5. Melodia
6. Masa

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

7. Metri

Përveq këtyre dhe si pjesë kryesore në kapitullin e parë kam folur për zhvillimin e veshit muzikor, ku në të kam përmendur komponentet kryesore të zhvillimit të veshit muzikor si zhvillim e ndjenjes melodike dhe zhvillimin e ndjenjes rimitike. Gjithashtu kam shkruar edhe për trajnimet e ndryshme dhe strategjitë e ndryshme të zhvillimit të veshit muzikor. Vlenë të ceket metoda e cila ka ndihmuar shumë në metodologjinë e solfezhit metoda e Zoltan Kodaly, ai inkorporoi shenjat e dorës së John Curwen (Britani, 1816-1880) për shënime, duke shkruar një hap përtej rrokjeve të solfezhit për të përfaqësuar vizualisht funksionin e çdo note të shkallës kryesore.

Kapitulli i II.-Në kapitullin e dytë kam përmendur qëllimin e studimit, pyetjet e hulumtimit dhe objektivat e punimit.

Ç’do studim apo analizë domosdoshmërisht duhet të ketë një qëllim në menyrë që të përcaktohen hapat dhe metodat e realizimit të qëllimit. Qëllimi i këtij studimi do të jetë që të analizojë, hulumtoj dhe përshkruajë aspektet e mësimin të solfezhit, si një ndër instrumentet për zhvillimin dhe edukimin e veshit muzikor nëpërmjet orëve të solfezhit në shkollat e mesme profesionale të muzikës në Kosovë.

2.2 PYETJET E HULUMTIMIT

1. Si e definojnë/kuptojnë mësimdhënsit, veshin muzikor?
2. Cilat aspekte të lëndës solfezh i përdorin për zhvillimin e veshit muzikorë në shkollat e ulta dhe të mesme profesionale të muzikës në Kosovë.?
3. Sipas jush cila është metodologjia më e lehtë që duhet ta praktikoni me nxënësit?
4. Sa është efektive përdorimi i teknologjisë bashkohore në zhvillimin e veshit muzikorë?
5. Cilat janë komponentet e lëndës së solfezhit?
6. Cilat janë bindjet dhe qëndrimet individuale dhe profesionale të mësuesëve në shkollat e ulta dhe të mesme profesionale të muzikës në Kosovë.?

Dhe objektivat e punimit janë:

- Objektiva e parë – është të bëjë hulumtimin e literatures që ka të bëjë me procesin e zhvillimit të veshit muzikorë në lëndën e solfezhit.
- Objektiva e dytë – është të hulumtoj metodat e mësimdhënësve në të gjitha shkollat e muzikës në Kosovë.

Kapitulli i III,

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Në këtë kapitull do të kalojmë nëpër proceset e studimit dhe do të shohim qasjet e ndryshme metodologjike që kemi zgjedhur, do të diskutohen metodologjia e hulumtimit, qëllimi i hulumtimit, metodat dhe teknikat e hulumtimit dhe instrumentet kërkimore që janë përdorur për të nxjerrë informacionet e nevojshme për këtë hulumtim.

Në këtë kapitull shpjegohen pjesmarrësit e studimit, instrumentet kërkimore, procedurat dhe modeli i kërkimit. Një përmbledhje përmbyll kapitullin.

Në këtë kapitull jam munduar të analizoj dhe të përshkruaj metodat e mësimdhënësve të ciklit të ulët dhe të mesëm të lartë profesionale të muzikës në tërë Kosovën, ku gjithsej janë 5 shkolla profesionale të muzikës.

Kapitulli i IV

Edhe pse cilësohet si lënda më e ndishme në muzikë por si duket mësimdhënësit qëndrojnë mirë të përgatitur dhe janë adekuat në punën e tyre.

Shumica mësimdhënësve ishin të nivelit profesional muzikorë, të gjithë ishin të kualifikuar

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
"HASAN PRISHTINA"
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Fidan Strumcaku Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Solfezh and ear training

Expanded Abstract

This graduation paper refers to the teachers of solfezh subjects in the lower and upper secondary schools in all music schools in Kosovo.

In the first chapter of the topic you can find the history of the solfezh as a subject. In it are mentioned the contribution of Kosovar musicians to the development of the subject of solfege such as: Lorenc Antoni a scholar of our musical folklore, melographer and ethnomusicologist, Sevime Gjinali the first solfezh pedagogue at the Faculty of Arts helps and prepares numerous generations of musicians in Kosovo, Seniha Spahiu methodist of teaching.

In this chapter, I discuss the international schools/methods that contributed greatly to the subject of solfege that have developed practical learning and, in this case, have also formed their own schools - (German, Russian).

Also mentioned are the 14 curricular goals, as well as the inseparable and main part of the subject of the solfezh and music theory. In this chapter are mentioned the main components of the solfezh content such as:

1. Intonation
2. Dictation
3. Interval methods
4. Rhythm
5. Melody
6. Measure
7. Metre

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

In addition to these and as a main part of the first chapter I spoke about the development of the musical ear, where in it I mentioned the main components of the development of the musical ear as the development of the melodic feeling and the development of the rhythmic feeling. I also wrote about the different trainings and different strategies of developing the musical ear. Worth mentioning the method which helped greatly in the methodology of solvent Zoltan Kodaly, he incorporated John Curwen's handprints (Britain, 1816–1880) for notes, going one step beyond the syllables of the solvent to visually represent the function of each note of the main scale.

Chapter II in chapter two I mentioned the purpose of the study, research questions and objectives of the paper.

Any study or analysis must have a purpose in order to determine the steps and methods of achieving the goal. The purpose of this study will be to analyze, research and describe aspects of the solicitation learning as one of the instruments for the development and education of musical ear through solfege classes in professional music high schools in Kosovo.

2.2 RESEARCH QUESTIONS

1. How do teachers define/understand musical ear?
2. What aspects of solfezh subject use for the development of musical ears in lower and secondary professional music schools in Kosovo.?
3. According to them, what is the easiest methodology to practice with students?
4. How effective is the use of contemporary technology in the development of musical ear?
5. What are the components of solfezh subject?
6. What are the individual and professional beliefs and attitudes of teachers in lower and secondary professional music schools in Kosovo.?

And the objectives of the work are:

The first objective is to conduct research of literature related to the process of development of musical ear in the subject of sop.

- Second objective – is to investigate the methods of teachers in all music schools in Kosovo.

Chapter III,

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

In this chapter we will go through the study processes and look at the various methodological approaches we have chosen, research methodology, research purpose, research methods and techniques and research instruments that have been used to extract the information necessary for this research.

This chapter explains study participants, research instructions, procedures and research model. A summary closes the chapter.

In this chapter I have attempted to analyze and describe the methods of low and upper secondary professional music teachers throughout Kosovo, where there are 5 professional music schools.

Chapter IV

The results show that although it is considered the most useful subject in music, it seems that the teachers remain well prepared and are adequate in their work.

Most teachers were professional musical level, all were qualified with bachelor's degrees and some with Doctorate. Their ages were different, generally aged 25-44.

The teachers of the solfezh course for the development of the musical worked with different methods around the great care for the development of the musical ear, their frequent work of using intervals of chords and frequent melodic and rhythmic or melorithmic dictates was the main part of the development of the ear. The books they work with in music schools in Kosovo are books by foreign and local

UNIVERSITETI I PRISHTINËS

"HASAN PRISHTINA"

FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA

Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës

Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
"HASAN PRISHTINA"
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Leutrim Sadiku

Niveli studimeve – Master

Dr. Besa Luzha

Rëndësia e Këndimit Koral

Abstrakti

Ndër pyetjet themeltare që shtrohen para çdo studiuesi i cili dëshiron të merret me hulumtimin e një fenomeni të caktuar, përkatësisht dukurie është ajo se: *për çka bëhet hulumtimi?*

Edukata muzikore si çdo lëndë tjetër kërkon përkushtim dhe angazhim maksimal në klasë. Gjithashtu duhet cekur se nxitja e nxënësve për art duhet të bëhet sistematikisht, ku duhet të kontribuojmë në formimin e tyre, që ata të bëhen pjesëmarrës aktiv, të zhvillojnë inteligjencën e tyre duke marrë pjesë në mënyrë spontane dhe të drejtpërdrejt në zhvillimet muzikore artistike, ku qëllimi fundamental është formimi dhe edukimi estetik.

Andaj, qëllimi i këtij punimi është identifikimi i punës së mësuesve në shkollat fillore, cilat janë metodat, strategjitë apo mënyrat që përdorin në zhvillimin e motivimit tek nxënësit për të mbajtur korin si lëndë më vete.

Ky kërkim raporton fokusin në investigimet e bëra për benefitet e marrjes pjesë në kore muzikore.

Ky studim ka anketuar persona të cilët kanë qenë pjesë e korit muzikor dhe persona të cilët nuk kanë marrë pjesë asnjëherë në kore muzikore.

Rezultatet kanë treguar se personat të cilët kanë marrë pjesë në kore muzikore demonstrojnë se kanë nivele më të larta në lidhje sociale si dhe gjendje psikologjike më të mirë se personat që nuk kanë marrë pjesë në kore.

Studimi poashtu ka treguar se pjesëmarrësit e koreve kanë një qëllim dhe mendim më të theksuar rreth jetës së tyre për shkak të kësaj pjesëmarrje.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Rezultatet e këtij studimi kanë treguar se pjesëmarrja në kore muzikore mund të ketë një ndikim të fuqishëm pozitiv në mirëqenien dhe kualitetin e jetës.

Pra ky studim tregon rëndësinë e muzikës si një mjet efektiv për të promovuar mirëqenien mentale dhe sociale.

Hulumtimi është një proces hap pas hapi i cili ka të bëjë me mbledhjen dhe shqyrtimin e informacioneve, si dhe burimeve të tjera me qëllim që të përmirësohen njohuritë e diçkaje dhe të kuptuarit e asaj fushe në të cilën jemi të interesuar

Problematika e gjerë e ka zanafillën në ndërveprimin mësues-nxënës, lidhjen e ndërsjellat shkollë-familje d.m.th. detyrimet e përgjegjësit që ka secila palë në skemën edukimit dhe arsimimit të fëmijës.

Për korin ka hulumtime të shumta mirëpo secili brenda vetës trajton diçka të veçantë dhe ndryshe nga tjetri. Përvoja që kam marr nga puna me fëmijët jashtë shkollës më ka bërë për të kuptuar se me të vërtetë tek ne mungon puna dhe bashkëpunimi i nxënësve me njëri-tjetrin, ku ne si pedagog e dimë që kjo arrihet me punën mësimore në grup ku pikërisht këtë na ofron lënda e muzikës përkatësisht këndimi koral.

Gjatë hulumtimit kam shtjelluar për rëndësinë që ka kori,problematikat,metodologjinë,pyetjet kërkimore,analizat e të dhënave vëzhgimet në shkolla, unë kam zgjedhur të hulumtoj për kundër vështirësive që janë konstatuar prej punimeve dhe hulumtimeve që kanë bërë edhe të tjerët, se çka duhet të bëjmë (d.m.th. ti ndihmojmë edhe mësimsdhënësit e muzikës që me dal nga ky rreth dhe me realizuar këtë qëllim).

Në këtë punim timin të cilin e kam punuar me shumë përkushtim shpresoj që kam arritur të reflektoj punën dhe rrugëtimin tim, kam synuar të paraqes rolin dhe rëndësinë e këndimit koral si dhe tërë rrugëtimin tim përgjatë këtyre viteve studimi në Fakultetin e Arteve.

Për gjatë rrugëtimit tim jetësor kam kuptuar se puna me nxënës kërkon përkushtim të madh dhe se ne si mësimsdhënësit të ardhshëm duhet të jemi të gatshëm për sfida të reja dhe të mëdha.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
"HASAN PRISHTINA"
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Leutrim Sadiku

Level of studies – Master

Dr. Besa Luzha

Importance of Choral Singing

Abstract

Among the fundamental questions that are posed to every researcher who wants to deal with the research of a certain phenomenon is: what is the research for?

Music education, like any other subject, requires maximum dedication and commitment in the classroom. It should also be noted that the encouragement of students for art must be done systematically, where we must contribute to their needs to keep up, so that they become active participants, develop their intelligence by participating spontaneously and directly in artistic musical developments, where the fundamental purpose is aesthetic formation and education.

Therefore, the purpose of this study is to identify the work of teachers in primary schools, which are the methods, strategies or ways they use in developing motivation in students to keep the choir as a separate subject.

The broad problem has its origins in the teacher-student interaction, the mutual connection between school and family, i.e. the obligations of the person in charge that each party has in the child's education and training scheme.

This research report focuses on investigating the benefits of participating in music choirs.

The study surveyed individuals who were members of music choirs for at least a year, and individuals who had never participated in a music choir.

The findings suggest that individuals who participate in music choirs demonstrate higher levels of social connectedness and psychological wellbeing compared to those who have never participated in a choir. The study also found that choir participants reported a higher sense of purpose and meaning in their lives as a result of their participation.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

The results of this study indicate that music choir participation can have a powerful positive influence on wellbeing and quality of life.

The study underscores the importance of music as an effective tool for promoting mental and social wellbeing. This research is a step-by-step process that involves gathering and examining information and other sources in order to improve our knowledge and understanding of an area of interest.

There are many researches about the choir, but each one deals with something special and different from the other. The experience i gained from working with children outside of school has made me understand that we really lack the work and cooperation of students with each other, that we as pedagogues know that this can be achieved through group teaching and this exactly is offered by the subject of music, namely choral singing.

During the research, I have elaborated on the importance of the choir, the problems, the methodology, the research questions, the data analysis, the observation in schools, I have chosen to keep researching against the difficulties that have been found from the works and researches that others have also done, what is needed to do (i.e. we also help music teachers to get out of this circle and realize this goal)

In this study, which I have worked on with great dedication, I hope that I have managed to reflect my work and my journey, I have intended to present the role and importance of choral singing as well as my entire journey throughout these years of study at the Faculty of Arts.

During my life’s journey, I realized that working with students requires great dedication and that we as future teachers must be ready for new and great challeng

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Violeta Kryeziu -Popova

Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Interpretimi në piano tek femijët me nevoja të veçanta

Tema e këtij punimi është shumë e rëndësishme pasi që shumë pak është punuar në këtë drejtim.

Është temë pak më specifike dhe natyrisht që është bërë edhe hulumtim më i detajuar sepse në shkollat muzikore ka interesim nga kjo kategori e fëmijëve. Interesimi për shkollim muzikor, respektivisht për mësim të instrumentit dhe interpretimit nuk mungon edhe nga kjo kategori e fëmijëve.

Qellimi i trajtimit të kësaj teme është vështirësia dhe sfidat e nxënësve me pamje të dëmtuar dhe me nevoja të tjera të veçanta që përfshihen në shkollat muzikore të vendit.

Qellimi i këtij studimi ishte identifikimi i faktorëve që ndikojnë në qëndrimet e nxënësve ndaj bashkëmoshatarëve me nevoja të veçanta dhe njekohesisht shqyrtimi i temës sime të masterit me temën Interpretimi në Piano tek femijët me nevoja të veçanta.

Përfshirja e fëmijëve me nevoja të veçanta në shkollat Muzikore është synim dhe sfidë e cila i takon mësimdhënjes bashkëkohore.

Studimi aktual ka kufizimin e tij, ky hulumtim u krye vetëm me nxënësit e shkollave fillore, që kufizon mundësitë për të analizuar në lidhje me ndikimin e niveleve shkollore, në qëndrimet e nxënësve ndaj bashkëmoshatarëve me nevoja të veçanta. Rrjedhimisht përfshirja e të gjitha niveleve arsimore të shkollimit në studim, do ta forconte edhe më shumë studimin.

Ky hulumtim është hulumtim sasior sepse kjo metodë na mundëson parqitjen e të dhënave në

formë numërike, në këtë formë pyetja e hulumtimit merr përgjigje, si dhe hipoteza vërtetohet

përmes përdorimit të analizave statistikore. Dizajni apo strategjia e përdorur e hulumtimit është përshkruese dhe ky hulumtim ka model përfaqësues.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Puna me nxënës me nevoja të veçanta përveq sfidave që përballemi ka edhe knaqësit që ofrojnë kjo kategori e nxënësve, aftësitë dhe dëshira e tyre për mësimin e instrumentit të Pianos e bën natyrisht më të lehtë punën me këtë kategori.

Aftësimi profesional duhet të jetë prioritet për të gjitha shkollat muzikore të vendit, që në këtë mënyrë të jemi sa më të përgaditur dhe sa më afër me nxënësit e kësaj kategorie.

Përfshirja e fëmijëve me nevoja të veçanta në shkollat Muzikore është synim dhe sfidë e cila i takon mësimdhënjes bashkëkohore.

Në si shoqëri kemi nevojë të punojmë në drejtimin që secili anëtarë i shoqërisë të ndjehet i barabartë dhe i pranuar pavarësisht ndryshimeve, duke larguar barrierat që mund të egzistojnë si pasojë e paragjykimëve.

Duke qenë se fëmijët me nevoja të veçanta janë subjekt që i takon e drejta për gjithëpërfshirje, ata gëzojnë të drejta të garantuara me ligje dhe konventa ndërkombëtare.

Unë mendoj që punimi i kësaj teme është shumë e rëndësishme pasi që shumë pak është punuar në këtë drejtim.

Është ndoshta edhe teme pak më specifike dhe natyrisht që duhet të bëhet edhe hulumtim më i detajuar sepse në shkollat muzikore ka interesim nga kjo kategori e fëmijëve. Interesimi për shkollim muzikor, respektivisht për mësim të instrumentit dhe interpretimit nuk mungon edhe nga kjo kategori e fëmijëve.

Të jetosh i verbër është sfidë. Por, kjo sfidë është edhe më e madhe kur pjesëtarëve të kësaj kategorie të shoqërisë u mungojnë kushtet elementare për jetë. Një nga kushtet e domosdoshme, konsiderohet edhe shkollimi sa më afër familjes, për shkak të nevojës që kanë këta persona për ndihmë dhe përkrahje.

Me këtë punim synoj ta senzibilizoj vështirësinë dhe rëndësinë e punës me këta nxënës.

Dëmtimi i sistemi vizual tek nxënësit ndikon në aftësinë e tyre për të mësuar. Nëse në klasë ka të përfshirë nxënës me nevoja të veçanta, do të duhet të sigurohen kushtet e përshtatshme, plani dhe programi për të punuar me ta.

- Synoj të ndihmojë zhvillimin profesional të mësuesve në punën me fëmijët me nevoja të veçanta dhe si pasojë, të lehtësojë procesin e kalimit nga integrimi në

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

gjithëpërfshirjen e tyre të suksesshme në shkollat muzikore.

- të ndihmojë pedagogoet të njohin dhe të kuptojnë shkaqet dhe natyrën e nxenesve me nevoja te veçanta ,si dhe karakteristikat psikologjike të nxënësve me aftësi të kufizuara.

”Te gjithë të ndryshem të gjithë të barabart “

- Gjithëpërfshirja në arsim ka si synim përfshirjen e të gjithë fëmijëve pa dallim race, gjinie, etnie, aftësie të kufizuar apo ndonjë dallim tjetër në shkollën më të afërt të rregullt.
- --Stafit te Shkolles se Muzikes i mungojnë trajnimet adekuate për këtë kategori të ndjeshme.
- “Po ashtu, shpresojmë në të gjitha institucionet muzikore , që të angazhohen edhe në sigurimin e mjeteve didaktike, që ju ndihmon në arritjen e mësimit të shkrimit Braille, dhe materialet tjera percjellese edhe në shkollat Muzikore.

Për çfarë kanë nevojë fëmijët me aftësi të veçanta?

- Prania e mësuesit special për secilin prej tyre.
- Materialet ndihmëse si laptop, petëzat, ngjyrat, figurat prej kartoni me shkrime të qarta ndihmojnë nxënësit me nevoja ndryshe dhe rrisin tek ata përfshirjen në procesin mësimor.
- Domosdoshmëria e bashkëpunimit prind-psikolog-mësues është shumë i rëndësishëm.
- Veglat muzikore dhe lëndët shoqërore (vizatimi, qytetaria, historia etj) nxisin kreativitetin dhe rrisin aftësitë funksionale dhe përfshirjen në procesin mësimor.
- Metodrat dhe teknikat efikase përmes stimulimit dhe përforcimit gjatë orës së mësimore rrisin arritjet e nxënësve me nevoja të veçanta.

“Nxënësit duhet të trajtohen të gjithë njësoj, pa dallime bazuar në vështirësitë që ata hasin. Ata duhet të marrin pjesë në çdo aktivitet shkollor, të ndjehen të barabartë me bashkëmoshatarët e tyre, dhe duhet të regjistrohen në shkollë pavarësisht aftësive të tyre fizike.”

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Instrumenti i përdorur në këtë studim është zhvilluar nga autorja. Instrumenti i përdorur është pyetsori. Studimi aktual ka kufizimin e tij, ky hulumtim u krye vetëm me nxënësit e shkollave fillore, që kufizon mundësitë për të analizuar në lidhje me ndikimin e niveleve shkollore, në qëndrimet e nxënësve ndaj bashkëmoshatarëve me nevoja të veçanta. Rrjedhimisht përfshirja e të gjitha niveleve arsimore të shkollimit në studim, do ta forconte edhe më shumë studimin.

Qëllimi i këtij studimi ishte identifikimi i faktorët që ndikojnë në qëndrimet e nxënësve ndaj bashkëmoshatarëve me nevoja të veçanta dhe njëkohësisht shqyrtimi i temes sime të masterit me temen Interpretimi ne Piano tek fëmijet me nevoja të veçanta. Më konkretisht, analizimi nëse qëndrimet e nxënësve ndaj bashkëmoshatarëve me nevoja të veçanta ndikohen nga karakteristikat demografike të nxënësve, nga karakteristikat e nxënësve me nevoja të veçanta dhe nga qëndrimet e prindërve. Ky diskutim dhe konkludim ka për qëllim që për lexuesin të ofroj një përmbledhje të shkurtër të studimit, përfundimet e bazuara në të gjeturat e hulumtimit, kufizimet e hulumtimit, rekomandimet për hulumtime në të ardhmen si dhe implikimet praktike nga studimi.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

Violeta Kryeziu-Popova

Level of studies – Master

Mentor: Ed.D. Prof. Assoc. Besa Luzha

Piano performance of children with special needs

Working on this topic is very important since very little has been done in this direction.

It is a slightly more specific topic and of course more detailed research has been done because in music schools there is interest from this category of children. Interest in music education, respectively in learning the instrument and interpretation is not absent from this category of children. The purpose of dealing with this topic is the difficulty and challenges of visually impaired students and with other special needs who are included in the country's music schools. The purpose of this study was to identify the factors that influence the attitudes of students towards their peers with special needs and at the same time examine my master's topic on piano performance for children with special needs. The inclusion of children with special needs in Music schools is a goal and a challenge that belongs to contemporary teaching. The current study has its limitation, this research was conducted only with primary school students, which limits the possibilities to analyze the impact of school levels on students' attitudes towards peers with special needs. Consequently, the inclusion of all educational levels of schooling in the study would strengthen the study even more. This research is a quantitative research because this method allows us to present the data in numerical form, in this form the research question is answered, and the hypothesis is confirmed through the use of statistical analysis. The research design or strategy used is descriptive and this research has a representative sample. Working with students with special needs, in addition to the challenges we face, there are also the satisfactions that this category of students offers, their skills and desire to learn the piano instrument naturally makes it easier to work with this category. Professional training should be a priority for all music schools in the country, so that in this way we can be as prepared and as close to the students of this category as possible.

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

The inclusion of children with special needs in Music schools is a goal and a challenge that belongs to contemporary teaching. We as a society need to work in the direction that each member of the society feels equal and accepted despite the changes, removing the barriers that may exist as a result of prejudices. Since children with special needs are subjects entitled to the right to inclusiveness, they enjoy rights guaranteed by international laws and conventions. I think that working on this topic is very important since very little has been done in this direction. It is perhaps a little more specific topic and of course more detailed research should be done because in music schools there is interest from this category of children. The interest in music education, respectively in learning the instrument and interpretation is not absent from this category of children. Living blind is a challenge. However, this challenge is even greater when the members of this category of society lack the basic conditions for life. Education as close as possible to the family is considered one of the necessary conditions, due to the need these people have for help and support. With this paper work, I aim to sensitize the difficulty and importance of working with these students.

Damage to the visual system in students affects their ability to learn. If students with special needs are included in the class, the appropriate conditions, plan and program to work with them will have to be provided. - I aim to help the professional development of teachers in working with children with special needs and, as a result, facilitate the transition process from integration to their successful inclusion in music schools.

- help teachers to recognize and understand the causes and nature of students with special needs, as well as the psychological characteristics of students with disabilities.

"All different, all equal"

- Inclusion in education aims to include all children regardless of race, gender, ethnicity, disability or any other difference in the nearest regular school.

--The staff of the Music School lacks adequate training for this sensitive category.

- "Also, we hope in all musical institutions to engage in the provision of didactic tools that help you to learn Braille, and other communication materials in Music schools.

What do children with special abilities need?

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE TË BUKURA
Rr. Agim Ramadani, p.n., 10.000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294 *E-mail: arte@uni-pr.edu www.uni-pr.edu

- The presence of a special teacher for each of them.
- Auxiliary materials such as laptops, sheets, colors, cardboard figures with clear writing help students with different needs and increase their involvement in the learning process.
- The necessity of parent-psychologist-teacher cooperation is very important.
- Musical instruments and social subjects (drawing, citizenship, history, etc.) promote creativity and increase functional skills and involvement in the learning process. Efficient methods and techniques through stimulation and reinforcement during the lesson increase the achievements of students with special needs." Students should all be treated the same, without distinction based on the difficulties they encounter. They should participate in every school activity, feel equal to their peers, and should be enrolled in school regardless of their physical abilities." The instrument used in this study was developed by the author. The instrument used is the questionnaire. The current study has its limitation, this research was conducted only with primary school students, which limits the possibilities to analyze the impact of school levels on students' attitudes towards peers with special needs. Consequently, the inclusion of all educational levels of schooling in the study would strengthen the study even more. The purpose of this study was to identify the factors that influence the attitudes of students towards peers with special needs and at the same time examine my master's topic with the topic Piano Interpretation for children with special needs. More specifically, analyzing whether students' attitudes towards peers with special needs are influenced by the students' demographic characteristics, by the characteristics of students with special needs and by the parents' attitudes. This discussion and conclusion aims to provide the reader with a brief summary of the study, conclusions based on research findings, research limitations, recommendations for future research, and practical implications from the study.